

ILSAMUN 2024

POLİTİK KONSEY

ORTADOĞU'DAKİ OTORİTER
BOŞLUK

İÇİNDEKİLER

GENEL SEKRETER MEKTUBU

ANA BAŞLIK: ORTADOĞUDAKİ OTORİTER BOŞLUK

1. ORTADOĞU'YA GENEL BAKIŞ
2. ORTADOĞU'NUN ÖNEMİ
3. ORTA DOĞU ÜLKELERİNDE SİYASAL YAPI
4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DÜNYA SİYASETİNDE ORTADOĞU
5. ORTADOĞU'DA MEZHEP SAVAŞLARI VE BÖLGEYE ETKİSİ
6. İSRAİL'İN KURULUŞUNA GİDEN SÜREÇ VE BALFOUR DEKLARASYONU
7. İSRAİL-FİLİSTİN KRİZİ DOĞRULTUSUNDA ÖNEMLİ GELİŞMELER (HABER NİTELİĞİ TAŞIMASI DOĞRULTUSUNDA)
8. GERİLEN İRAN İSRAİL İLİŞKİLERİ VE OLASI SAVAŞ YAPILANMASI

KONSEYDE KONUŞULMASI BEKLENEN ALT BAŞLIKLAR

Estemmed Participants,

I salute you on behalf of the ILSA Model United Nations Team of 2024 which shall be the fourth annual edition of ILSAMUN as its Secretary-General. It's utmost pleasure to lead a team which struggle to gather up a Model United Nations Conference that we all hope and with great determination schedule to be an intellectual gathering of minds that wish nothing but to become more sharpened rather than just a usual Model United Nations Conference.

Through relentless efforts, our aim has been to craft an enriching experience marked by intellectual exchange, robust debates, and indelible memories. It is a privilege to see this vision come to fruition with a team of dedicated individuals eagerly awaiting your arrival.

I truly believe that the Model United Nations Conferences shall be nothing but serve you to demonstrate the dynamics of the world with a different perspective, provide a chance to expand your knowledge and awareness on the matters. Without you, our efforts would be meaningless. Therefore I invite you to find the common ground and generate the sustainable solutions with your enthusiastic and active participation.

Finally, I as the Secretary-General of ILSAMUN, hereby welcome you all to this beginning of an unforgettable experience. I'm no one but the person who is looking forward to meet you for your valuable contributions.

Sincerely,

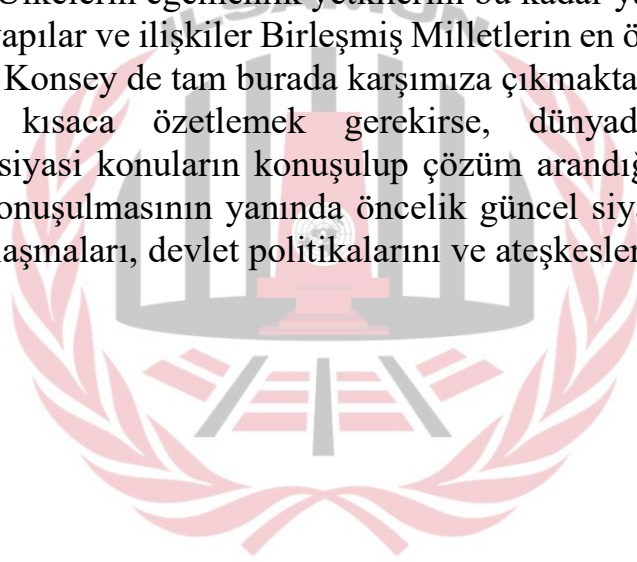
Ömer Faruk CAN
Secretary-General

KONSEY: POLİTİK KONSEY

ANA BAŞLIK: ORTADOĞUDAKİ OTORİTER BOŞLUK

Son olarak Güney Sudan'ın da katılımıyla 193 ülkenin üye olduğu Birleşmiş Milletler, dünyanın en çok üyesine sahip uluslararası örgütlerden birisidir. Bu örgütün kurulma amacı, II. Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkilerinden sonra daha da fazla ele alınmaya başlanan yaşam hakkını korumak ve barışı sağlamaktır. Ayrıca örgüt kurulurken devletlerin egemen eşitliği prensibi dikkate alınmış olmakla birlikte iç işlere karışmama yasağından kuvvet kullanma yasağına kadar birçok uluslararası hukuka temel olacak yasakları da bünyesinde barındırmaktadır. Burada Jus Cogens olarak bilinen bazı emredici kurallar da karşımıza çıkmaktadır. Uluslararası hukukta her ne kadar tamamıyla bağlayıcı olarak kabul edeceğimiz bir mevzuat bulunmasa da bu kurallar ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi uluslararası bildireler ve benzeri metinler barış ve güvenliği sağlamada büyük rol oynamaktadır. Ülkelerin egemenlik yetkilerini bu kadar yakından ilgilendiren bir konuda siyasi yapılar ve ilişkiler Birleşmiş Milletlerin en önemli konularından birisidir ve Politik Konsey de tam burada karşımıza çıkmaktadır.

Politik Konseyi kısaca özetlemek gerekirse, dünyadaki tüm ülkeleri ilgilendirebilecek siyasi konuların konuşulup çözüm arandığı konseydir. Genel siyasi konuların konuşulmasının yanında öncelik güncel siyasi konulara verilir. Politik konsey antlaşmaları, devlet politikalarını ve ateşkesleri kapsar.

1.Ortadoğu'ya Genel Bakış

Ortadoğu'dan bahsedilirken kimi zaman medeniyetlerin bulunduğu bölge kimi zaman da medeniyetlerin çatıştığı bölge gibi ifadelerle karşılaşılabılır. Hangi açıdan bakılırsa bakılsın Ortadoğu'nun tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı yadsınamayacak bir gerçektir. Gerek tarihi açıdan ifade ettiği önem, gerek coğrafi açıdan sahip olduğu rol, gerekse sahip olduğu doğal kaynaklar gibi birçok parametre Ortadoğu'yu oldukça önemli bir bölge haline getirmiştir. Bu denli önemli bir bölge niteliği taşıyan Ortadoğu'nun sınırları, bölge içerisinde hangi ülkelerin bulunduğu, Ortadoğu'nun coğrafi, siyasi, ekonomik ve tarihi açıdan önemi, bölge ülkelerinin siyasal, ekonomik ve sosyal yapıları gibi konular ile ilgili çalışmanın bu bölümünde bilgi verilecektir.

1A.Ortadoğu ve Ortadoğu Ülkeleri

Ortadoğu kelimesi; tarihte ilk defa 1902 senesinde kullanılmış olup, Amerikalı bir deniz tarihçisi olan Alfred Thayer tarafından dile getirilmiştir. Thayer bu kelimeyi kullanırken merkezi Basra Körfezi olarak kabul edilen Hindistan ve Arabistan arasındaki bölgeyi ifade etmiştir.

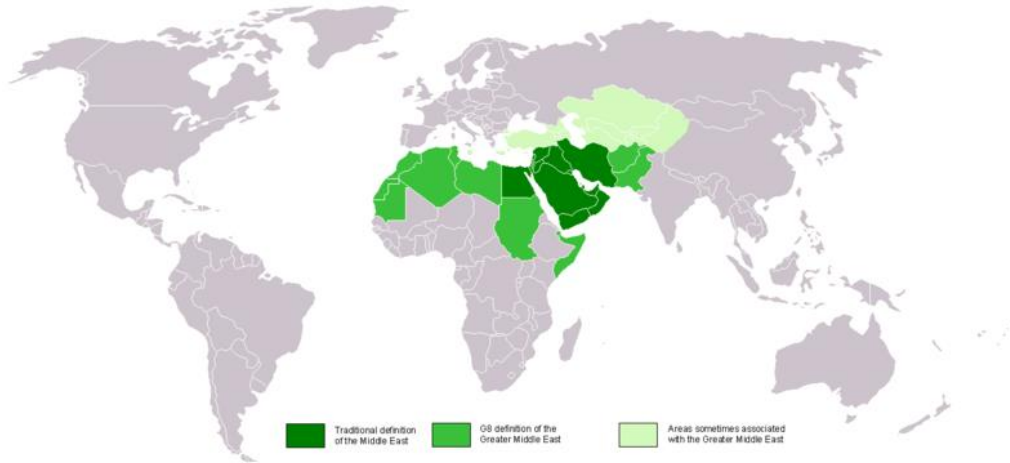
Ortadoğu; birçok bölgeyi birbirine bağlayan önemli bir üs olarak nitelendirilebilir. Ortadoğu'nun Doğu ve Batı ülkelerini, Hint Okyanusu ile Akdeniz'i, Rusya ile sıcak denizleri birbirine bağlıyor olması bu durumu destekler niteliktedir. Doğu ile Batı arasındaki tüm kültürel ve ekonomik etkileşimlerin bu bölge üzerinden gerçekleşiyor olması bölgeyi Dünya siyasetine yön vermeyi amaç edinen güçlü devletlerin de ilgi odağı haline getirmektedir. Ortadoğu'nun bu coğrafi öneminin yanında tarihi, ekonomik ve kültürel anlamda birçok öneminden söz edilebilir. Bu konular farklı başlıklar altında bir sonraki bölümde ayrıntılı bir şekilde incelenecektir.

Dünya üzerinde belirli bölgeleri ifade etmek için farklı kelimelerin kullanılması söz konusudur. Bu duruma örnek olarak Yakın Doğu ve Uzak Doğu gibi kullanımlar gösterilebilir. Aynı şekilde kullanımı söz konusu olan Ortadoğu; İran'dan başlayarak Doğu Akdeniz'e varan Irak, Suriye, Ürdün, Filistin, Arap yarımadası ve Mısır'ı kapsayan bir bölge olarak ifade edilmektedir. Buna göre Ortadoğu ülkeleri içerisinde Türkiye, Suriye, Irak, Katar, Kıbrıs, Ürdün, Mısır, Libya, Tunus, Fas, Cezayir, Yemen, Bahreyn, Pakistan, Afganistan, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, İsrail ve Filistin gibi ülkeler sayılabilmektedir. Sınırları dahilindeki ülkelere bakılarak bölgenin dinsel yoğunluğunun Müslümanlardan, etnik yoğunluğunun ise Arap, Fars ve Türklerden müteşekkil olduğunu söyleyebiliriz.

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa Ortadoğu bölgesi gerek tarihi özellikleri ile gerek yer altı zenginlikleri ile gerekse siyasi durumu bakımından tüm dönemlerde dünyanın dikkatini üzerine çeken bir bölge olarak olmuştur.

Dünya petrol rezervlerinin büyük bir bölümünün sınırları içinde bulunması ve ayrıca Hürmüz Boğazı, Aden Körfezi, Babel Mendep Boğazı, Süveyş Körfezi ve Cebeli Tarık Boğazı gibi önemli deniz ticaret yollarının bölgede yer alması Ortadoğu bölgesini dünya ülkelerinin ilgi alanı haline getiren unsurlardır. Ayrıca Hristiyanlık, Musevilik ve İslamiyet gibi üç önemli dinin ortaya çıktığı yer olması Ortadoğu bölgesini dini açıdan da son derece önemli bir bölge haline getiriyor.

2.Ortadoğu'nun Önemi

Ortadoğu'nun tanımlanmasının yapıldığı bir önceki bölümde belirtildiği üzere Ortadoğu bölgesi çeşitli nedenlerle tüm dünyanın ilgisini çeken, hayati öneme sahip bir bölgedir. Ortadoğu bölgesinin ifade ettiği önem coğrafi, siyasi, tarihi ve ekonomik açıdan ele alınarak değerlendirilebilir. Çalışmanın bu bölümünde Ortadoğu bölgesinin önemi bu unsurlar açısından ele alınarak incelenecektir.

2A.Coğrafi Önemi

Ortadoğu bölgesinin coğrafi önemini ifade ederken coğrafyaları kesiştiren bir bölge olduğuna değinmek gerekmektedir. Doğu ve Batı'nın, Kuzey ile Güney'in kesiştiği bir nokta niteliği taşıyan Ortadoğu bu niteliği nedeniyle coğrafi bir kavşak olarak değerlendirilebilir. Dünya üzerindeki gerek kara gerekse deniz yollarını kontrol eden bir konumda olması nedeni ile Ortadoğu bölgesi eski dönemlerden bu yana oldukça kıymetli bir jeopolitik öneme sahip olmuştur. Tarih boyunca birçok ülkenin temel hedefi Ortadoğu'nun sahip olduğu coğrafi konumun getirilerinden faydalanmak olmuştur.

Tarih boyunca Ortadoğu bölgesi üzerinde birçok uygarlığın kurulmuş olması ve hüküm sürmesi bölgeyi coğrafi açıdan önemli hale getiren unsurlar arasında yer almaktadır. Kurulan uygarlıkların Ortadoğu'nun konumundan

kaynaklanan imkanlardan yararlanarak güçlü devletler haline gelmiş olmaları bölgenin coğrafi açıdan sahip olduğu önemi işaret eden bir husustur. Bölgenin ikliminin farklılık gösteren bir yapıya sahip olması nedeni ile farklı faaliyetlerin yapılmasına olanak sağlıyor olması önemli bir başka ayrıntı olarak değerlendirilebilir. Tüm bunların yanında “bereketli hilal” olarak adlandırılmasına sebep olacak kadar fazla tarıma elverişli topraklara sahip olması da Ortadoğu’nun önemli coğrafi özelliklerindedir. Dünya ekonomisi açısından son derece önemli bir unsur olan petrol kaynakları ile bölge adeta dünyanın enerji merkezi olarak görülmektedir.

Ortadoğu bölgesinin petrol rezervleri açısından kaynak zenginliği görülebildiği gibi diğer bölgelerin petrol rezervi açısından yetersizliği de göze çarpmaktadır. Petrol rezervlerindeki zenginliğin yanı sıra başta Avrupa olmak üzere diğer bölgelerin yetersiz kaynaklarından dolayı Ortadoğu petrolüne olan ihtiyaçları Ortadoğu bölgesinin dünya üzerindeki önemini yaşamsal bir seviyeye getirmektedir.

Coğrafi açıdan Ortadoğu’yu önemli kılan nedenleri kısaca aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Önceki tarihi dönemlerde kara kütlelerinin birleşme noktası içerisinde yer alıyor olması,
- Dinlerin ortaya çıktığı nokta olması ve bu nedenle bu dinler açısından kutsal olan bölgelerin Ortadoğu bölgesi sınırları içerisinde yer alması,
- Petrol başta olmak üzere zengin yer altı kaynaklarının bölge içerisinde yer alıyor olması,
- Dünya ticaretinde kilit bir bölgeyi ifade ediyor olması,
- Tarih boyunca birçok önemli uygarlığın bu bölgede ortaya çıkmış olması ve bu uygarlıkların bölgenin coğrafi özellikleri vasıtasıyla güçlenmiş olmaları şeklinde sıralanmaktadır.

2AA. Tarihi Önemi

Ortadoğu bölgesinin petrol rezervleri nedeni ile coğrafi olarak önem arz ettiğini belirtmiştik ancak bölgenin önemi petrolün çok önemli olmadığı daha eski dönemlerde de son derece yüksektir. Bunun nedeni insanların yerleşik hayata geçmelerinde son derece önem teşkil eden büyük su kaynaklarının çevresindeki Nil ve Mezopotamya havzalarının bölge sınırları içinde olmasıdır. Bunun yanında daha önce de ifade edildiği gibi bölge sahip olduğu su yolları nedeni ile ticaretin ve uygarlıkların geçiş noktası olmuştur. 19. yüzyılda petrolün bulunması ile bölgenin önemi de hızla artmış ve bölge dünya siyasetine hakim olmayı amaçlayan her ülkenin kontrol altına alma noktasında ilk hedefi haline gelmiştir. Üç önemli dinin doğduğu bölge olması ve daha önce de vurguladığımız gibi insanlık tarihini derinlemesine etkileyen, evrensel sonuçlar doğuran köklü kültürel ve dinsel dinamiklere sahip olması Ortadoğu bölgesini diğer bölgelere nazaran farklılaştıran temel unsurlardandır.

Ortadoğu’yu tarihi açıdan önemli kılan nedenler maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir:

- Bölgede tarihin önemli uygarlıklarının hüküm sürmüş olması,
- Tek tanrılı dinler olan Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik dinlerinin bu bölgede ortaya çıkmış olması,
- Bölgenin Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında birleştirici bir rolünün var olması,
- Bölgede karayolu ve deniz yolu açısından önemli merkezlere sahip olması,
- Petrol zenginliği nedeniyle birçok ülkenin bölge üzerinde hedeflerinin var olması,
- Tarih boyunca doğuya ait birçok ürünün (ipek, şeker, pusula gibi) Ortadoğu Aracılığıyla Avrupa'ya ulaştırılmış olması şeklindedir.

2AAA.Siyasal Önemi

Ortadoğu bölgesini önemli kılan iç içe geçmiş birçok unsur vardır. Örneğin Ortadoğu'nun siyasi önemini arttıran en önemli unsur bölgenin coğrafi önemini incelerken değindiğimiz dünya petrol rezervlerinin büyük bir çoğunluğunun bölge sınırları içerisinde bulunuyor olmasıdır. Sanayi devrimi sonrası hayati bir önem kazanan petrol sanayileşmek ve daha ileri bir toplum olmak isteyen ülkeler için hayati önem arz etmektedir. Ortadoğu bölgesi sahip olduğu petrol rezervleri nedeni ile sanayileşmek, ilerlemek ve dünya siyasetinde özne olmak isteyen ülkeler için son derece önem arz etmektedir. Siyasi açıdan son derece önemli olan Ortadoğu bölgesinin geleceği ve bugünü ile ilgili olarak tüm dünya ülkeleri çeşitli tutumlar ve politikalar izlemektedir. Bölgenin ABD, Avrupa, Rusya, Türkiye ve İran için arz ettiği önem ve bu öneme binaen bu ülkelerin izledikleri politikalar ayrı ayrıdır. Dünya siyasetinin öznesi olan bu ülkelerin temel amacı kendi hakimiyetlerini ve ekonomik ilerlemelerini sağlamak ayrıca mevcut güçlerini sağlamlaştırmaktır. Ortadoğu'nun siyasi önemini ifade ederken değinilmesi gereken önemli noktalardan biri de bölgenin sahip olduğu Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarını birleştiren, Karadeniz'i, Akdeniz'i ve Hint okyanusunu birbirine bağlayan stratejik konumudur. Bu önemli konumu ile Ortadoğu bölgesi kara devletlerinin açık denizlere inme politikalarının hedefi olmuş tarih boyunca ve günümüzde bölge harici etkilerin tesiri ile siyasi dönüşümler yaşamıştır.

Ortadoğu bölgesinde köklü değişikliklere neden olan bu süreci 1948 yılında İsrail devletinin kurulması ve buna bağlı olarak Filistin sorununun ortaya çıkması, İran devrimi, 1991 yılına dek süren Birinci Körfez savaşı, 11 Eylül saldırıları ve ardından ABD'nin Irak'ı işgali gibi Ortadoğu bölgesinin siyasi tarihinde dönüşümlere yol açan önemli olaylar izlemiştir.

3. Orta Doğu Ülkelerinde Siyasal Yapı

Ortadoğu'nun siyasi yapısı ile ilgili ilk söylenmesi gereken bölgenin siyasi coğrafyasının tarih boyunca değişiklik gösteren bir yapıda olduğudur. Tarih boyunca bölgede en geniş ölçeklerde hüküm süren devlet Osmanlı Devleti olmakla birlikte bölgenin tek bir devletin hakimiyetinde olduğu bir dönemden söz edilmesi mümkün değildir.

Birinci ve İkinci dünya savaşlarının Ortadoğu'nun bugünkü siyasi yapısını almasında önemli rolleri vardır. Bu noktada özellikle İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında ortaya çıkan bağımsızlık hareketlerinin bölgenin siyasi yapısının oluşmasında direkt etkilerinden söz edilebilir. Ortadoğu'nun siyasal yapısı kapsamında en önemli olayların başında İsrail Devletinin bölgede kurulması gelmektedir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından günümüze kadar önemli bir uluslararası sorun haline alan İsrail-Filistin sorununun başlangıcı olarak görülen bu olay Ortadoğu'nun siyasal yapısı kapsamında oldukça önemli bir yere sahiptir.

Ortadoğu ülkelerinin siyasi yapılarına bakıldığında demokrasi noksanlığı dikkat çekmektedir. Nitekim küreselleşmenin etkisini artırması ile Ortadoğu bölgesi üzerinde bu noktada önemli gelişmeler olmuş ve bölgede birçok eylem olmuştur. Bu eylemlerin sonucunda Arap Baharı olarak anılan akım ortaya çıkmış ve Ortadoğu'nun siyasal yapısı önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Siyasi özellikler açısından Ortadoğu ülkeleri incelendiğinde farklı yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Bu nedenle de ülke ülke ele almaktansa bölge genelinde bir değerlendirmenin yapılması daha doğru olacaktır. Ortadoğu'da hemen hemen her konuda olduğu gibi siyasi yapıda da Ortadoğu ülkelerinin farklılıklarından söz edilebilir. Bölgede Suudi Arabistan, Bahreyn, Katar, Ürdün gibi ülkeler aileler tarafından yönetilmektedirler. Bunun yanında geleneksel monarşiden uzak bir şekilde yönetilen ülkelerin varlığından da söz edilebilir. Ortadoğu'nun siyasi yapısı kapsamında unutulmaması gereken bölgenin siyasi coğrafyasının tarih boyunca değişiklik göstermiş olduğudur. Bu nedenle de Ortadoğu'nun siyasi açıdan demokrasi dışı rejimler, tek elde bulunan yönetimler ve siyasi açıdan istikrarsızlıkların sıkça yaşandığı bir bölge olduğunun söylenmesi yanlış olmayacaktır.

3A. Ortadoğu Ülkelerinde Sosyal Yapı

Ortadoğu ülkelerinin sosyal yapıları kapsamında değinilecek olan konuların başında ülkelerin nüfus yapıları gelmektedir. Bu bölgedeki ülkelerin nüfus yapılarının karmaşık bir modele sahip olduğu söylenebilir. Bu karmaşıklık

kültürel, dini veya etnik açıdan çeşitli şekillerde karşımıza çıkabilir. Ortadoğu bölgesi içerisinde birçok medeniyetin varlığı söz konusu olduğu için bu durum son derece normaldir. Bunun yanında ülkelerin nüfus yapılarında dikkat çeken bir ayrıntıdan daha söz edilebilir. O da nüfusların gençliği noktasındadır. Avrupa'daki gelişmiş ülkeler ile kıyaslandığında oldukça genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Ortadoğu ülkeleri bu durumdan faydalanamıyor olarak görünse de bu ayrıntı dikkat çekecek cinstendir. Sosyal açıdan yapılan incelemelerde değişmeyecek olan veri Ortadoğu bölgesindeki ülkelerinin homojen bir nüfus yapısı barındırmaktan uzak olduklarıdır. Bölgede farklı kültürlerin etkilerinin bulunması bu homojenliğin ortaya çıkmamasının ana nedenleri arasında yer almaktadır.

Bölge dini bakımdan incelenecek olursa genellikle İslamiyet'in yaygın din olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Museviliğin de bölge içerisinde yeri olduğu bilinmektedir. Herhangi bir ülkenin resmi dini olarak var olmasa da Hristiyanlık dini de bölgede karşılaşılan dinler arasındadır (Mısırın %30'u bu dini benimsemiştir). Bölge geneli bir bütün olarak değerlendirildiğinde %95 gibi yüksek bir oranla İslamiyet'in dini bakımdan hakim olduğunu söyleyebiliriz ancak mezhep farklılıklarına da değinmek gerekmektedir. Bölgedeki Müslüman nüfus homojen bir yapıya sahip değildir. Bölgenin sosyal yapısı kapsamında önemli bir yeri olan mezhepler, Ortadoğu ülkelerinde yaşanan kaoslarda öne çıkan sebeplerden biri de bu mezhep farklılıklarıdır demek yanlış olmayacaktır. Mezhepler ve mezhep çatışmaları, Ortadoğu'nun sosyal yapısı kapsamında oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Burada belirtmemiz gereken bir diğer husus ise bölgede nüfus olarak çoğunluğu teşkil etmenin siyasal otoriteyi de elde etmek anlamına gelmediği gerçeğidir. Çoğunluğu Şiiilerin oluşturduğu bazı ülkelerde orta seviyede bulunan Sunni-Arap unsurların siyasal otoriteyi elinde bulundurduğunu görmek mümkündür.

Bölgedeki ülkelerin siyasal özellikleri kapsamında söylenen husus sosyal özellikler için de geçerlidir denilebilir. Buna göre, Ortadoğu ülkelerindeki sosyal yapılar değişkenlik göstermektedir denilmesi yanlış bir yaklaşım olmayacaktır. Bölgede geleneksel sosyal yapıların varlığının yanında modern sosyal yapıların varlığından da söz edilebilir.

4. Küreselleşme Sürecinde Dünya Siyasetinde Ortadoğu

4A. Rusya ve Ortadoğu

Rusya'nın sahip olduğu konum itibari ile Ortadoğu'nun sahip olduğu önem biraz daha fazla anlam kazanmaktadır. Bunun nedeni Rusya'nın dünya ile bağlantısının Ortadoğu olmadan gerçekleşmesinin imkânsız oluşu olduğu söylenebilir. Rusya'nın Ortadoğu'daki varlığı değerlendirilirken Sovyetler Birliği'nin yıkılması sonrası ortaya çıkan Müslüman devletler ile ülkenin değişen politikalarına değinmek gerekmektedir. Soğuk Savaş süreci içerisinde Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler birliği arasında yaşanan çekişmede önemi son

derece yüksek olan Ortadoğu 1990'lı yıllarda Sovyetler Birliği'nin ardından kurulan Rusya Federasyonu'nun dış politika öncelikleri arasında önemini kaybetmiş, bu süreçte Rusya Federasyonu Ortadoğu üzerinden çektiği enerjisini ABD, NATO ve AB ile ilişkilerin yeniden tesisine yöneltmiştir.

Ortadoğu bölgesindeki İslamcı odakların Sovyetler Birliği döneminde ortaya konan baskıya nasıl bir karşılık vereceğini tam olarak bilemeyen ülke, başta İran olmak üzere Ortadoğu ülkeleri ile ticari ilişkilerini geliştirme yoluna gitmiştir. Bu sayede Rusya'nın Ortadoğu'da etkin bir rolünün olmasının yanında bölgedeki Amerika Birleşik Devletleri etkinliğini de azaltma amacı güttüğünün söylenmesi mümkün olmaktadır.

Vladimir Putin'in 2000 yılı itibari ile Rusya Federasyonu Devlet Başkanı olarak göreve başlaması ile Rusya'nın dış politikasında köklü değişimler gözlenmiş, Rusya Ortadoğu'da etkinliğini bölgede arttırmayı hedeflemiş bu hedefleri doğrultusunda bölge ile temasları ve ekonomik ilişkileri güçlendirmiş Suriye ve İran gibi batı ile ilişkisi problemlili olan ülkelere destek sağlamış ve bunun gibi hamleler ile Rusya Ortadoğu'da yeniden etkin olma hedefini gerçekleştirmiş ve bölgede yeniden bir aktör olarak varlığını hissettirmiştir.

Uluslararası düzeyde sahip olduğu rolü artırmak isteyen ve bu kapsamda siyasi, ekonomik ve sosyal stratejilere önem veren Rusya'nın Ortadoğu için önemi aşağıdaki gibi maddeler halinde sıralanabilir:

- Başta petrol rezervleri olmak üzere bölgede ekonomik çıkarlar vardır. Bununla birlikte hammadde ve enerji açısından aktif politikalar yürüten Rusya için bölgede bir fırsat söz konusudur.
- Ortadoğu'da var olan İslami akım Rusya için bir tehdit niteliği taşıyabileceğinden ülke, Ortadoğu'da istikrarın sağlanmasını istemekte ve buna yönelik politikalar izlemektedir. Bu durum Rusya'nın çıkarına olacak bir durumdur.
- Eğer Rusya, Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği dönemindeki gibi mücadele etmek istiyorsa bunun yolu Ortadoğu'da etkin olabilmesinden geçmektedir.

4AA. Amerika Birleşik Devletleri ve Ortadoğu

Ortadoğu bölgesi Amerika Birleşik Devletleri'nin özellikle yirminci yüzyıldan sonra etkili bir oyuncu olarak rol aldığı bir bölge olmuştur. Bu etkinlik İkinci Dünya Savaşı'nın sonrasında daha da fazla olmuştur denilebilir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Dünya siyasetinde baş aktör olarak ortaya çıkan ABD Ortadoğu bölgesinde de bölge dışı etkili aktör olarak kendini göstermiştir. SSCB ve ABD arasındaki soğuk savaş ABD'nin de Ortadoğu politikalarına etki etmiş SSCB'nin bölgedeki etkinliğinin önüne geçmek ve bölge petrollerini en düşük maliyet ve imkanlar ile batı ülkelerine doğru yönlendirmek soğuk savaş döneminde ABD'nin Ortadoğu politikasındaki temel hedefi olmuştur. ABD'nin

Ortadoğu'da baş aktörler arasında olmaya yönelik politikaları bazı gelişmelerden direkt veya dolaylı olarak etkilenebilmektedir. Bu noktada özellikle 11 Eylül saldırılarının etkilerine değinmek gerekecektir. Bu saldırılar sonrasında ABD ikinci Körfez harekâtını başlatmış olarak nitelendirilebilir. ABD'nin bu faaliyetler sonrasında sadece Ortadoğu'da değil tüm dünya genelinde güvenlik endeksli politikalar tercih edilmeye başlanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri ve Ortadoğu başlığı kapsamında değinilmesi gereken bir diğer husus ise ABD ve İsrail ilişkileridir. Çünkü İsrail ile olan ilişkiler ABD'nin Ortadoğu politikalarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bölgedeki ülkeler tek tek incelendiğinde İsrail'in ABD'ye en yakın devlet olduğu görülecektir. Bölge ülkelerinin İsrail ile olan ilişkileri göz önüne alındığında bu durumun Ortadoğu'da istikrarsızlık durumunun ortaya çıkmasına neden olduğu söylenebilir. Bununla birlikte bölge ülkelerinin İsrail'e karşı olan tutumları ABD'nin faaliyetlerine etki etmektedir. Örneğin; İran ve İsrail arasında yaşanan gerginlik sonrasında ABD; İran'a karşı olan tutumunu daha da sert bir noktaya taşımıştır.

4AA. Avrupa Birliği ve Ortadoğu

Avrupa Birliği'nin Ortadoğu ilişkileri kapsamında öncelikle söylenmesi gereken husus 2003 yılında Amerika'nın Irak'ı işgaline kadar birliğin net bir Ortadoğu politikası belirlememiş olduğudur. 2003 yılında bölgede gerçekleşen Amerika müdahalesinin ardından AB, ABD'nin tersine bölgede daha yumuşak ve ılımlı bir strateji izlenmesini desteklemiştir denilebilir.

AB'nin Ortadoğu'da gerçekleşen olaylara karşı yaklaşımları ABD'ye oranla tedavi edici olarak nitelendirilebilir. Bu noktada AB'nin Ortadoğu yaklaşımının daha çok İsrail-Filistin sorunu odaklı olduğu söylenebilir. Bu durumun AB'nin Ortadoğu'yu sadece İsrail-Filistin sorunun yaşandığı bölge olarak gördüğü şeklinde nitelendirilmesi ile de karşılaşılmaktadır.

5.Ortadoğu'da Mezhep Savaşları ve bölgeye etkisi

İslamiyet içerisinde mezhepsel ayrılıkların ortaya çıkışı milattan sonra yedinci yüzyıla dayanmaktadır. Öyle ki tıpkı diğer dinlerde olduğu üzere mezhep ayrılıklarının, İslam dini içerisinde de siyasi, kültürel, güç mücadelesi, rekabet ve

ekonomik nedenler üzerinden çıktığı ve İslamiyet'in bu nedenler temelinde mezhepsel bölünmeler yaşadığı söylenebilir. Ayrıca bu bölünmeler Ortadoğu'da mezhepler arasında da çatışmaların yaşanmasına sebep olacaktır. Ortadoğu bölgesinde Sünni Müslümanlar %85-90 arasında bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Bunun yanında Ortadoğu'da etkili olan diğer mezhep ise Şiiliktir. Yedinci yüzyıldan günümüze bu iki mezhep arasında gerilimlerin ve hatta çatışmaların yaşandığı gözlenmiştir. Bir taraftan Ortadoğu bölgesinde coğrafi olarak -özellikle Osmanlı İmparatorluğunun hâkim olduğu dönemlerde- egemenlik altında tutmuş olduğu bölgeler ekseninde dini, etnik ve mezhepsel unsurlar arasında güven ortamı sağlandığı görülürken, diğer taraftan da dönem itibariyle Osmanlı İmparatorluğunun Safevi Devleti ile olan mücadelesini unutmamak gerekmektedir. Şiiliğin 1979'da İran Devrimi sonrasında İran'da etkili olmasından sonra Sünni-Şii gerilimin Ortadoğu bölgesinde daha da artmaya başladığı gözlenmiştir. Öyle ki Irak, Lübnan, Suriye, Bahreyn, Yemen, Azerbaycan, Pakistan gibi bölgelerde Şiiliğin etkili olduğu görülmektedir. Bu etkinlik aynı zamanda, ülkelerde mezhepsel gerilimi de artırmaktadır.

Sünni-Şii arasında yaşanan mezhepsel gerilimin yaşandığı ülkelerden biri de Irak'tır. Irak'ın Ortadoğu bölgesinde Şiiliğe ev sahipliği yapması, Şiiler için ülkeyi önemli yerde tutmaktadır. Hatta ülkede Şiilik noktasında temsilci vazifesi gören üç önemli aile de bulunmaktadır: Sadr ailesi, el-Hekîm ve Şirazî. Özellikle 2003'te ABD'nin Irak'ı işgal etmesinin ardından Saddam Hüseyin'in devrilmesiyle oluşan durum sonrasında Irak'ta Sünniler ile Şiileri karşı karşıya getiren birçok olay yaşanmıştır. Irak'taki Sünni-Şii gerilimine verebilecek örnekler bakıldığında, 2005'te Bağdat yakınlarında dönemin Irak İçişleri Bakanı tarafından Sünni Araplar ile Şii milislerin ve de polisler arasında çıkan çatışma sonucunda 19 kişinin yaşamını yitirmesi, bu örneklerden yalnızca bir tanesidir. Yapılan açıklamalar sonrasında ölenlerden 17 kişinin Şii ve 2 kişinin ise polis olduğu vurgulanmıştır. Yine 22 Şubat 2006 tarihinde Şiiler için önemli bir yer olarak kabul edilen El Askeriye türbesinin teröristlerce (kastedilen Sünniler) bombalanması ülkedeki Sünni-Şii geriliminin tırmanmasına neden olan başka bir örnektir. Irak'taki Şii-Sünni temelli mezhep çatışmasının izleri, 2018'de Bağdat'ta Şii Camisi'ne yapılan saldırı sonrasında 17 kişinin yaşamını yitirmesi olayında ve 2020'de Kasım Süleymani'nin öldürülmesi gibi olaylarda da net bir şekilde görülmektedir. Sünni-Şii arasında yaşanan mezhepsel gerilimin yaşandığı ülkelerden bir diğeri Lübnan'dır. Lübnan, sahip olduğu nüfusa bakıldığında %60 oranında Müslüman nüfus barındırmaktadır ve bu nüfusun içerisinde Şii ve Sünni nüfus oransal olarak eşittir. Ancak ülkede bu mezhepler arasında oransal bir eşitlik olmasına rağmen, Şiiler ile Sünniler arasında siyasi ve askerî güç bakımından büyük bir dengesizlik mevcuttur. Bu dengesizlik, İran tarafından Lübnan'daki Şiilere verilen ekonomik destek neticesinde, bölgedeki Şiilerin güçlenmesi ile bu durumu tersine çevirmiştir. Hatta 1989'da Taif Anlaşması ile Şiilerin ülke içerisindeki en büyük silahlı yapı halini aldıkları gözlenmiştir. Bu değişim ileride, ülkede yaşanacak olan Sünni-Şii temelli çatışmaların da bir nevi habercisi

olmuştur. Bu çatışmalara dair verilebilecek örneklerden bir tanesi 14 Şubat 2005 tarihinde Sünni olan Lübnan eski Başbakanı Refik Hariri'nin Beyrut'ta bombalanma sonrası öldürülmesi gösterilebilir. Ortadoğu'daki mezhepsel çatışmalara ilişkin örnekleri çoğaltmak mümkündür. Bu çatışmalar hem ülke içerisindeki düzenin bozulmasına hem de Ortadoğu bölgesindeki gerginliğin her daim canlı kalmasına neden olmaktadır. Ortadoğu'daki mezhepsel gerginlik, yine aynı bölgede bu sefer devletler içerisinde iç savaşa neden olmaktadır. Bu durumun en canlı örneği ise Yemen'deki Suudi Arabistan- İran devletleri arasındaki çekişmedir.

6. İsrail'in Kuruluşuna Giden Süreç ve Balfour Deklarasyonu

1.Dünya Savaşı başlarken Siyonistler kendilerini destekleyecek olan tarafın Almanya olacağını düşünmüş ve Alman Siyonistlerin de kararlılığıyla Siyonizm'in merkezi Berlin haline getirilmiştir. Ancak Almanya'nın 1.Dünya Savaşı'na Osmanlı'nın yanında girmesiyle dengeler bozulmuş ve Siyonistler bu durumu kendileri lehine kullanmaya çalışsalar da Almanya'yı tehdit etme yolunda dahi gitmişlerdir.

Siyonistler emellerine ulaşmak için her yolu denerken bir yandan Arap dünyasında ayrılıkçı hareketler patlak vermiştir. Bu süreçte Mısır'la temas geçen İngiltere Ortadoğu'nun paylaşılması kapsamında pazarlıklar yapmış ve bunu Fransa'ya iletmiştir. Süreç sonunda imzalanan Skyes-Picot anlaşmasıyla Filistin mevzusu tekrar gündeme gelmiştir. İlgili madde şunu der: "Filistin'de, kutsal yerleşim yeri olması nedeniyle bir uluslararası yönetim kurulacaktır." Bu madde Fransız ve İngiliz mandasını öngörmektedir ve bu sebeptendir ki Siyonistler buna kati surette karşı çıkmış, Fransız mandasını kabul etmemişlerdir. Siyonistler, baskıları sebebiyle Fransız mandası olmayacağı kapsamında bir söz almayı başaramışlardır. Süreç içerisinde ise İngiltere, Filistin'i Osmanlı hakimiyetinden kurtarmak amacıyla belli adımlar atmış, bu kapsamda attığı adımlardan ilki Balfour Deklarasyonu olmuştur. İngiltere Siyonist Dernekleri Başkanı Lord Rothschild'in imzasıyla 18 Temmuz 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı Balfour'a sunulan mektupta, İngiliz Hükümeti'nin Filistin'de Yahudi milleti için milli yurt prensibini tanımasını, göçün serbest bırakılmasını, Yahudi Milli Kolonizasyon Teşkilatı'nın kurulmasını teklif etmiştir. İngiliz Harp Kabinesi'nin 2 Kasım 1917'deki toplantısında onaylanan ve İngiliz Dışişleri Bakanı Balfour'un imzasını taşıması nedeniyle Balfour Deklarasyonu adını alan mektup, Lord Rothchild'e gönderilmiştir.

Deklarasyonda şöyle denilmektedir:

Sevgili Lord Rothschild,

Size majestelerinin hükümeti adına, Yahudi-Siyonist çabaları için, kabineye sunulmuş ve onaylanmış olan aşağıdaki sempati açıklamasını bildirmekten dolayı

çok sevinçliyim. Majestelerinin hükümeti, Filistin’de Yahudi halkın ulusal yurdunun kuruluşunu dostane duygularla izlemektedir ve Filistin ’deki Yahudi olmayan toplulukların vatandaşlık ve dinsel haklarını veya diğer ülkelerdeki Yahudilerin haklarını ve politik durumunu zarara uğratabilecek hiçbir şeyin meydana gelmemesi şartıyla, bu amaca erişilmesini teşvik etmede hiçbir gayretten kaçınmayacaktır. Siyonist federasyonu bu açıklamadan haberdar ederseniz size müteşekkirim.

6A. II.Dünya Savaşı Sonrası Filistin Meselesi ve BM’nin Taksim Kararı

İkinci Dünya Savaşı başladıktan sonra Filistin’de iç kargaşa iyice artmıştı. Yahudiler, özellikle terör hareketlerine başlamışlardı. Söz konusu terör saldırıları, bu kez sadece Arapları değil, İngiliz kuvvetlerini de hedef almıştı. Terör hareketlerini yürüten örgütler çok daha önce kurulmuşlardı. Bu örgütlerin hepsi ayrı örgütler olmakla birlikte, Dünya Siyonist Teşkilatı’nın kontrolündeydiler ve tek merkezden yönetiliyorlardı. Araplar da birçok teşkilat kurmuştu; ancak bunlar arasında bir bütünlük ve birliktelik yoktu. İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde Filistin’in durumu bu şekildeydi. İngiltere’nin Yahudi faaliyetlerine karşı mandası altında olan Filistin topraklarına yönelik belirlediği çözüm, kurulacak devletlerin kendilerine bağlılığın sürmesi şeklindeydi. Ancak II. Dünya Savaşı ile gücünü kaybeden İngiltere, Londra’da Arap ve Yahudi liderlerle yapılan görüşmelerden de sonuç alınamaması üzerine sorunu Birleşmiş Milletlere götürme kararı almıştır. İngiltere 2 Nisan 1947’de Birleşmiş Milletlere resmen başvurarak, Filistin meselesinin Genel Kurul’un gündemine alınmasını, Genel Kurul’un bu konu için özel bir oturum yapmasını istedi. Bunun üzerine Birleşmiş Milletler Filistin sorununu ele almıştır. Mısır, Suudi Arabistan ve Suriye öncülüğündeki Arap devletleri, Filistin’deki manda rejimine son verilmesi ile Filistinlilerin bağımsızlığının tanınması yönünde çalışırken, Yahudiler de Filistin’de kendi bağımsız devletlerinin kurulması için BM’yi etkilemeye yönelik faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Bunun üzerine BM Genel Kurulu Filistin sorununun çözümü için bir komite kurulması kararı almıştır. Genel Kurul, 28 Nisan’da toplanmış ve 15 Mayıs’ta da, 7 oya karşı 45 oyla Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi (United Nations Special Committee on Palestine –UNSCOP) nin kurulmasına, bu Komite’nin 11 üyeden oluşmasına ve Komite’nin raporunu en geç 1 Eylül 1947’de sunmasına karar vermiştir. UNSCOP, Avustralya, Kanada, Çekoslovakya, Guatemala, Hindistan, İran, Hollanda, Peru, İsveç, Uruguay ve Yugoslavya’dan oluşmaktaydı. Komitenin karar sürecinde hem Siyonistlerin hem de Arapların ağır baskıları etkili olmuş, Filistin taksim edilmiştir. Azınlık ve çoğunluk raporu olarak iki rapor BM’nin önüne sunulmuştur. Açıklanan çoğunluk raporuna göre; Filistin, Arap devleti, Yahudi

devleti ve Kudüs bölgesi olmak üzere üçe taksim edilmekteydi. Yine Arap ve Yahudi devletleri iki yıllık bir geçiş döneminden sonra bağımsız olacaklardı; Kudüs için ise ayrı bir statü tayin edilecek ve Birleşmiş Milletlerin vesayeti altında girecekti. Böylece çizilen sınırlara göre, Arap devleti Filistin topraklarının %42.88'ini, Yahudi devleti ise %56.47'sini teşkil etmekteydi. Bu istatistiklerden de anlaşılacağı üzere verilen oranlar bölgede uzun yıllar sürecek mücadelelerin kaçınılmaz sonuçlar doğuracağını şimdiden göstermekteydi. Nitekim bu taksim yapılırken, Yahudiler bu toprakların sadece %6'sına sahip Araplar ise %94'üne sahipti. Bölgedeki nüfus oranlarına da bakıldığında, Yahudiler nüfusun %30'unu oluştururken, Filistin halkı ise nüfusun %70'ini oluşturmaktaydı. Azınlık raporuna göre ise, Filistin, Araplar ve Yahudiler arasında taksim edilmekteydi. Ancak raporun öngördüğü Kudüs'ün başkent olduğu bağımsız Arap ve Yahudi devletlerinden meydana gelen bağımsız bir Filistin Federal devleti idi. Bu raporlar Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 29 Kasım 1947'de yapılan oylamada çoğunluk raporu, 13 ret 10 çekimser oya karşılık 33 oyla 181 sayılı karar olarak kabul edilmiştir.

6AA. 181 sayılı BM kararına göre;

1. Filistin'deki mandanın sona ermesi ve İngiliz silahlı birliklerinin 1 Ağustos 1948'den geç olmamak kaydıyla geri çekilmesi
- 2."Bir Arap Devleti" ve "Bir Yahudi Devleti" kurulması ve Kudüs şehri için BM Konseyi tarafından yürütülecek özel uluslararası bir rejim
3. İki ülkenin ekonomik ve transit bir birlik tesis edebilmeleri için sulama, toprak koruma ve ekimi; devletler arasındaki tren yolu otoyol, iletişim hava alanı.
4. Bölünme planının başarıyla yürütülmesini sağlamak için beş üye devletten oluşan bir Filistin Komisyonu'nun kurulması kabul edilmiştir.

6AA.İsrail'in Resmen Kuruluşu ve Arap Politikaları

Filistin taksim kararı sonrasında Birleşmiş Milletlerin toplantısı sona ermiş ve Araplar verilen kararı protesto etmişlerdir. Filistin taksimine karar veren Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun oturumundan sonra özel bir toplantı yapan Arap Yüksek Komitesi'nin toplantı sonrasında Filistin'in taksim kararı sonrasında şu kararları almışlardır.

1-Yahudilere tam manasıyla boykot yapılacaktır.

2- 2 Aralık Salı gününden itibaren 3 gün devam etmek üzere umumi grev ilan edilecektir.

3- Taksim kararını protesto etmek maksadıyla memleketin muhtelif bölgelerinde nümayişlerde bulunulacaktır.

4-Filistin Hükümeti ile bir daha asla iş birliği siyaseti takip ve tatbik olunmayacaktır.

5-Memleketi, hakiki sahibi olan Araplara teslim etmesi Filistin Hükümeti'nden istenecektir.

Bu kararların yayınlanmasının ardından basına da bir demeç veren Komite: "Biz, dünya vicdanının bizimle olduğuna kuvvetle inanıyoruz. Şuna da inanıyoruz ki Araplara reva görülen bu misline rastlanmadık haksızlığın önü alınmak üzere bir şey yapılmadığı takdirde mutlak surette görülecek neticeler karşısında dünya vicdanının müsamaha ile hareket etmeyeceğine de inancımız vardır. Filistin'in taksimi hakkındaki karar, büyük bir baskı altında verildiğinden iki katlı hükümsüzdür..." demişlerdir.

Diğer taraftan Yahudiler ise Tel-Aviv'de sevinç gösterilerinde bulunmuşlardır. Bu durum uzun yıllar sürecek Arap – Yahudi çatışmalarının da bir göstergesi olmuştur. Genel Kurul'un bölünme kararı

Filistin sorununu çözümlen diremediği gibi, İngiltere manda rejimine son vereceğini açıklaması ile Filistin'i sorunlu halde terk ederek, iki toplum arasında kalıcı çözüm bulamamış geride nefreti temellendirdiği çatışmaların arttığı bir bölge bırakmıştır.

İsrail Devleti, 2 bin yıldır kurulan ilk Yahudi devletiydi. Tel Aviv'de 14 Mayıs 1948'de saat 16:00'da ilan edildi. Karar, son İngiltere birliklerinin bölgeyi terk ettiği ertesi gün yürürlüğe girdi. Filistinliler, 15 Mayıs'ı "El Nakba" diye anarlar, yani "Felaket" günü. 1948'den beri, İsrail'in ortaya çıkışına verilecek karşılığa önderlik etmek için Arap devletleri arasında rekabet vardı. Bu yüzden Filistinliler olaylara seyirci kalıyordu. 1964'te Kudüs'te kurulan Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) hemen ardından Arap devletleri tarafından tanındı. Bu devletler FKÖ'nün esasen kendi kontrollerinde kalmasını istiyordu. Ama Filistinliler gerçekten bağımsız bir örgüt istiyordu ve 1969'da örgütün başkanlığını ele geçiren Yaser Arafat'ın amacı da buydu.

7. İsrail Filistin Krizi doğrultusunda önemli gelişmeler (Haber Niteliği taşıması doğrultusunda)

7 Ekim:

-İsrail saatiyle sabah 6:35'te, Hamas füzelerine yanıt olarak güney ve orta İsrail'de ilk hava saldırısı sirenleri çalıştırıldı. Eş zamanlı olarak Hamas'ın ilk kamuoyu açıklaması, Hamas'ın askeri kanadının lideri Muhammed Deif tarafından internette yayınlanan on dakikalık kayıtlı bir mesajla yapıldı. Bu belgede Deif, "El-Aksa Tufanı Operasyonu"nun başladığını ilan etti ve "düşmanın hesap vermeden saldırı zamanının sona erdiğini anlayacağını" belirterek, Filistinlileri ellerindeki silahlarla İsrail yerleşimlerine saldırmaya çağırdı.

07:00- Re'im kibutzunun yakınındaki Süpernova Müzik Festivali, bazıları motorlu yamaç paraşütleriyle gelen Hamas militanları tarafından saldırıya uğradı. Festivaldeki yaklaşık 3.000 ila 5.000 kişiden en az 260'ı öldürüldü ve çok sayıda kişi de kaçırıldı.

07:40: İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF), Hamas militanlarının İsrail'in güneyine girdiğini duyurdu ve Sderot ve diğer şehir sakinlerinden evlerinde kalmalarını istedi.

08:15: Kudüs'te şehrin batı ucundaki ormanlık tepelere düşen roketlerin ardından sirenler çalıştırıldı.

08:23: İsrail, devam eden roket saldırılarına yanıt olarak yedek kuvvetlerini harekete geçirerek savaş için alarm durumu ilan etti.

08:34: İsrail, Hamas'a karşı karşı saldırı operasyonlarına başladığını duyurdu.

10:47: İsrail Hava Kuvvetleri'ne (IAF) ait ilk savaş uçakları Gazze'ye saldırdı.

11:35: Başbakan Binyamin Netanyahu çatışmaya ilişkin ilk açıklamayı Twitter üzerinden yaptı ve İsrail'in savaşta olduğunu ilan etti.

12:21- Gazze'den fırlatılan roketlerin sayısı 1.200'ün üzerine çıkınca, IDF güney İsrail'deki şehirleri rahatlatmak için operasyonlara başladı.

12:29- ABD, Ulusal Güvenlik Konseyi aracılığıyla terör saldırısını kınayan ve ABD'nin İsrail'e verdiği desteği teyit eden ilk açıklamayı yaptı.

16:08: Başkan Joe Biden, Netanyahu ile görüşerek taziyelerini ve desteğini dile getirdi, daha sonra yaptığı konuşmada ABD'nin İsrail'e verdiği desteğin "...sağlam ve sarsılmaz" olduğunu açıkladı.

8 Ekim:

-İsrail, yarım yüzyıl önce 1973 Yom Kippur Savaşı'ndan bu yana ilk kez 40A maddesi kapsamında resmen savaş hali ilan etti. 300.000 yedek asker çağrıldı ki bu ülke tarihindeki en fazla sayıydı.

Açıklanan amaç:

Hamas'ın askeri yeteneklerini ortadan kaldırmak ve Gazze Şeridi üzerindeki hakimiyetine son vermek.

-Gazze Şeridi yakınında yaşayan İsrail sakinlerinin tahliyesi emri verildi ve Netanyahu, eski tuğgeneral

Gal Hirsch'i hükümetin kayıp ve kaçırılan vatandaşlarla ilgili sorumlu adamı olarak atadı. IDF tarafından Batı Şeria'da tam bir karantina uygulandı.

-ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, USS Gerald Ford uçak gemisi saldırı grubunun Doğu Akdeniz'e konuşlandırılmasını emretti. ABD Hava Kuvvetleri, F-35, F-15, F-16 ve A-10 filoları artırıldı. Hamas, ABD Donanması'nın konuşlandırılmasını "Filistin halkına karşı saldırı" olarak kınadı.

9 Ekim:

-Savunma Bakanı Yoav Gallant, Gazze Şeridi'ne elektriği kesecek, yiyecek ve yakıt girişini engelleyecek

"topyekün" abluka uygulanacağını duyurdu ve şunu ekledi:

"İnsan hayvanlarla savaşıyoruz ve buna göre hareket ediyoruz."

-IAF, çatışmada görevlendirilmek üzere yüzlerce görev dışı IDF personelini toplamak için Avrupa çapında C-130 ve C-130J ağır nakliye uçaklarını konuşlandırdı.

10 Ekim:

-UNRWA, Gazze'deki hava saldırılarında dört çalışanın öldüğünü duyurdu.

-Başkan Biden öğleden sonra verdiği brifingde, "Hamas, Filistin halkının haysiyet ve kendi kaderini tayin hakkını savunmuyor. Belirtilen amacı İsrail Devleti'nin yok edilmesi ve Yahudi halkının öldürülmesidir" dedi ve saldırıyı "katıksız bir kötülük eylemi" olarak nitelendirdi.

-Husi lideri Abdülmelik el-Husi, ABD'nin Gazze'ye yapacağı herhangi bir müdahalenin Husi müdahalesiyle sonuçlanacağını duyurdu.

11 Ekim:

-İsrail savaş uçakları Gazze İslam Üniversitesi'nin birçok binasını vurarak yıktı.

-Kfar Aza katliamında ölenler arasında çocukların da olduğu bildirildi.

-Filistin Sağlık Bakanlığı, İsrail'in hava saldırılarında ölü sayısının 1.055 olduğunu, 5.184 kişinin yaralandığını, 2.600'den fazla Gazzeli'nin evini terk ettiğini bildirdi. İsrail'de ölü sayısı 1.200 olarak açıklandı.

-Gazze'deki tek elektrik santrali, İsrail'in ablukası nedeniyle yakıtı bitince faaliyetlerini durdurdu.

-Papa Francis tüm rehinelerin serbest bırakılması çağrısında bulundu ve Gazze'nin "topyekün kuşatılması" konusundaki endişelerini dile getirdi.

-Hizbullah "hassas füzelerle" yapılan saldırıların sorumluluğunu üstlendi.

-On yedi Birleşik Krallık vatandaşının öldüğü veya kaybolduğu bildirildi ve on dört Tayland vatandaşının rehin alındığı bildirildi.

-İsrail Sınır Polisi Doğu Kudüs'te iki Filistinliyi vurarak öldürdü.

-ABD, Refah yakınındaki Gazze sınır kapısı üzerinden Mısır'la insani koridor oluşturulması konusunda görüşmelerde bulundu.

-İsrail ordusu Gazze-Mısır Refah sınır kapısını bombaladı.

14 Ekim

- IDF, sabah 10:00 ile akşam 16:00 arasında güvenli geçişe sahip iki rota duyurdu.
- İsrail ve Mısır, Refah kapısının öğleden sonra 17.00'ye kadar yabancı uyruklulara açık olacağını duyurdu.
- ABD, acil olmayan personelin büyükelçiliğinden ayrılmasına izin verdi.
- İsrail'de Hamas tarafından öldürülen 1.300'den fazla kişinin 100'den fazlası yabancı.
- BM, Gazze'de 1.000'den fazla binanın yıkıldığını duyurdu.
- IAF güney Han Yunus'taki bir binayı bombaladı. Saldırının planlanmasında yakından yer alan Hamas'ın hava birimi komutanı öldürüldü.
- Birleşmiş Milletler Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA), benzeri görülmemiş bir durum olarak nitelendirdiği barınakların artık güvenli olmadığını Twitter'da duyurdu. Üstelik su da tükeniyordu.
- İsrail savaşın aylar sürebileceğini düşünüyor. Rekor sayıda 360.000 yedek asker göreve hazır.
- İran dışişleri bakanı, BM diplomatı Tor Wennesland ile yaptığı görüşmede, İsrail'in askeri operasyonlarına devam etmesi veya Gazze'ye kara harekâtı başlatması halinde İran'ın savaşa müdahale edeceğini ileri sürdü.

15 Ekim

- İsrail Sınır Polisi, Wafa'ya (Filistin Yeni Ajansı) göre işgal altındaki Batı Şeria'da 50'den fazla Filistinliyi tutukladı. Gazze'de bir haftada 1 milyon kişi yerinden edildi. İran dışişleri bakanı Hossein Amirabdollahian, Katar Emiri Şeyh Tamim bin Hamad Al Sani ile yaptığı görüşmede şunları söyledi:
"Siyonist rejimin (İsrail) savunmasız vatandaşlara ve Gazze halkına yönelik saldırıları devam ederse, hiç kimse Gazze'nin kontrolünü garanti edemez. Temennimiz bu durum ve çatışmanın yayılmaması". Öte yanda, Sheeba Çiftlikleri ve Lübnan-İsrail sınırındaki başka yerlerde ve çevresinde Hizbullah/IDF arasında küçük çaplı çatışmalar devam ediyor.
- IDF, Gazze'de Hamas tarafından 126 İsraili rehinenin tutulduğunu ve bugüne kadar yaklaşık 279 askerinin öldürüldüğünü doğruladı.

17 Ekim

-Yerlerinden ayrılan yüzlerce Filistinlinin sığındığı El Ehli Arap Hastanesi'nde patlama meydana geldi;

İlk tahmin edilen ölümler yüzlerce arasında değişiyor. IDF, Filistin İslami Cihadının (PIJ) roket saldırısının başarısız olduğunu iddia ederken, Gazze Sağlık Bakanlığı bunun bir IAF hava saldırısı olduğunu iddia ediyor; bağımsız analiz bunun muhtemelen başarısız bir roket saldırısı olduğunu gösterdi. İşgal altındaki Batı Şeria'daki Ramallah ve El Halil de dahil olmak üzere dünya çapında protestolar patlak verdi. Ramallah'taki protestocular Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın "devrilmesini" talep etti.

-ABD Dışişleri Bakanlığı Lübnan'a yönelik seyahat uyarısını seviye 4'e yükseltti. Bu seviye o ülkeye seyahat edilmemesini emrediyor.

18 Ekim

Başkan Biden Tel Aviv'e geldi. Ürdün, Mısır ve El Fetih liderleriyle Amman'da yapılması planlanan zirve, önceki gün hastane bombalanması nedeniyle iptal edildi. Biden, İsrail'e ve "Filistin halkının meşru emellerine" desteğini ifade etti. Ziyaretine kadar yaklaşık 800 kişinin öldürüldüğü savaş için özellikle ateşkes çağrısı yapmadı. Hastane patlaması için İslami Cihad'ı suçladı. Netanyahu da hastaneyi IAF'ın bombalamadığını belirtti.

19 Ekim

ABD'li yetkililer, Filistin İslami Cihad'a ait bir roketin Gazze'deki hastaneyi yanlışlıkla vurduğunu iddia etti. Biden bir önceki gün Tel Aviv'de aynı iddiayı dillendirmişti. İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, İngiltere Başbakanı Rishi Sunak ile yüzyüze görüştü. Sunak, Hamas'ın eylemlerinin terör eylemi olduğunu ve İsrail devletinin güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğunu belirtti. Netanyahu da Hamas'ın yeni bir Nazi örgütü olduğunu iddia etti. IDF, Hamas'ın elindeki rehinelere sayısını 203 olarak güncelledi.

31 Ekim

Yemen'deki Husilerin askeri sözcüsü İsrail'e karşı savaş ilan ettiklerini duyurdu.

1 Kasım

Katar'ın arabuluculuğu sonrasında Refah Sınır Kapısı açıldı. Buradan yaralıların ve yabancı pasaport sahiplerinin tahliyesine başlandı.

7 Şubat

Hamas, Gazze'de dört buçuk ay süresince silahların susmasını, bu süre zarfında tüm rehinelere serbest bırakılmasını, İsrail'in Gazze Şeridi'nden askerlerini çekmesini ve savaşın sona erdirilmesi konusunda bir anlaşmaya varılmasını öngören bir ateşkes planı önerdi. Hamas, daha önce Katar, Mısır, İsrail ve ABD tarafından üzerinde çalışılan ve kendilerine sunulan ateşkes anlaşması taslağına karşı kendi önerisini sundu. Gazze'nin yönetimini elinde bulunduran Hamas, önerisinde, İsrail ile olası ateşkes halinde Türkiye, Rusya, Birleşmiş Milletler, Mısır ve Katar'ın "garantör" taraflar olmasını da talep ediyor.

25 Mart (Akabinde gelişen durumlar)

BM Güvenlik Konseyi'nde Gazze'de kalıcı ve sürdürülebilir ateşkes dönüşecek şekilde ramazan ayında acilen ateşkes sağlanması talep edilen karar tasarısı kabul edildi. Böylece, 7 Ekim 2023'ten bu yana BMGK'de ilk kez Gazze'de ateşkes talep edilen bir karar kabul edilmiş oldu.

BM Güvenlik Konseyi'nde Gazze'de kalıcı ve sürdürülebilir ateşkes dönüşecek şekilde ramazan ayında acilen ateşkes sağlanması talep edilen karar tasarısı kabul edildi.

ABD, Hamas'ın elindeki tüm rehinelere serbest bırakılmasını da talep eden kararda çekimser kaldı.

Böylece karar, ABD'nin veto yetkisini kullanmayıp çekimser kalmasının ardından 14-0 oyla kabul edildi.

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, BMGK'nin acil ateşkes çağrısında bulunan kararını protesto etmek üzere üst düzey bir heyetle Washington'a yapmayı planladığı ziyareti iptal etti.

ABD dışında, BMGK'nin geri kalan üyeleri, seçilmiş 10 ülke tarafından önerilen karar için lehte oy kullandı.

BM Güvenlik Konseyi'nin geçici (seçilmiş) üyeleri tarafından sunulan karar tasarısı, Rusya ve Çin'in yanı sıra BM'deki 22 üyeli 'Arap Grubu' tarafından da destekleniyordu.

Ramazan 9 Nisan'da sona ereceği için ateşkes talebi sadece iki hafta sürecek, ancak taslakta çatışmalara verilen aranın "kalıcı ve sürdürülebilir bir ateşkes" yol açması gerektiği belirtiliyor.

Karar tasarısında "daimi ateşkes" ifadesinde mutabık kalınmıştı. Ancak ABD heyeti, son anda metinde değişiklik talep ederek "daimi" ifadesini "kalıcı" ile değiştirdi.

Analistlere göre böylece, ABD, İsrail lehine ateşkes sürecine esneklik kattı.

Rusya'nın oylama öncesinde ifadeyi ilk haline çevirmeye yönelik değişiklik önerisi ise ABD tarafından veto edildi.

7 Ekim'in ardından BMGK'de ilk kez Gazze'de ateşkes talep edilen bir karar kabul edilmiş oldu.

Ramazan ateşkesinin kalıcı ateşkese dönüşmesi talep edildi

Kararda, BMGK'nin Filistin meselesine ilişkin şimdiye kadar kabul edilen kararları hatırlatılarak, tüm tarafların uluslararası hukuk, uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukukuna uyma yükümlülüğü bulunduğü belirtildi.

Sivil ve sivil altyapılara yönelik saldırılar ve her türlü terör eyleminin kınandığı kararda, esir almanın uluslararası hukukun ihlali olduğı ifade edildi.

Kararda, Gazze Şeridi'ndeki korkunç insani durum hakkında derin endişe duyulduğunun altı çizilerek, Mısır, Katar ve ABD tarafından yürütölen diplomatik çabalar tasdik edildi.

"Ramazan ayında tüm tarafların saygı duyacağı acil ateşkes sağlanması, bunun kalıcı ve sürdürülebilir ateşkese yol açması ve tüm rehinelerin acil ve koşulsuz serbest bırakılması" talep edilen kararda, rehinelerin insani ve tıbbi yardımlarının karşılanması için erişim sağlanması istendi.

AA'nın haberine göre, kararda, taraflara esir tuttıkları kişilere yönelik uluslararası hukuk uyarınca yükümlölüklerini yerine getirme çağrısı yapıldı.

Gazze Şeridi'ne insani yardım sevkiyatının acilen artırılması gerektiğinin öneminin altı çizilen kararda, aynı zamanda sivillerin korunması ve gerekli insani yardımların sağlanması için tüm engellerin kaldırılması talep edildi.

Kararda, durumun yakından takip edileceğı vurgulandı.

ABD'nin karar tasarısı

22 Mart'ta oylamaya sunulan ve Çin ile Rusya'nın veto ettiği ABD karar tasarısı, 20 Şubat'ta müzakerelere açılmıştı.

Tasarıda, Gazze'de ateşkesi rehinelerin bırakılmasıyla ilişkilendirip diplomasiyi destekleme çağrısıyla yetinilmişti.

Diplomatik çabalarla sağlanacak olan ateşkesin sürdürülebilir ateşkese çevrilmesinin önemine işaret edilen tasarıda, " Hamas ve diğer terörist ve aşırı grupların Filistin halkını temsil etmediği" ve Hamas'ın "bazı üye ülkelerce terör örgütü ilan edildiği"ne dikkat çekilmişti.

10'uncu kez karar tasarısı oylandı

Gazze'ye ilişkin 7 Ekim 2023'ten sonra çok sayıda oturum düzenlenen BMGK'de, bugün yapılanla 10 karar tasarısı oylamaya sunuldu.

Bu kararlar birlikte 2712 ile 2720 sayılı kararlar da kabul edilmişti.

İsrail ordusunun Gazze'de yardım konvoyuna ulaşmaya çalışan kalabalığa ateş açmasının ardından ABD Başkanı Joe Biden, Gazze'ye havadan insani yardım atmaya başlayacaklarını açıkladı.

ABD Başkanı Joe Biden, ilerleyen günlerde, Gazze'ye havadan insani yardım atmaya başlayacaklarını ve bölgeye daha fazla insani yardım ulaştırılabilmesi için İsrail ile yakın temasta olduklarını açıkladı.

İtalya Başbakanı Georgia Meloni'yi Beyaz Saray'da kabulünde basın mensuplarına konuşan Biden, yardım beklerken vurularak öldürülen Gazzeli sivillerle ilgili olarak, "Gazze'nin kuzeyinde (Filistinlilerin) insani yardıma ulaşmaya çalışırken yaşanan olay trajik ve korkutucu. Oradaki hayatların kaybı çok üzücü." ifadesini kullandı.

Masum insanların yiyecek bulmak için çabalarken "savaşa yakalandığını" ifade eden Biden, "Onların yardıma ulaşmaya çalışırken karşılaştıkları durumu gördünüz. Daha fazlasını yapmalıyız ve ABD olarak yapacağız." dedi.

ABD Başkanı Biden, İsrail ile görüşmelerinde, Gazze'ye denizden açılacak bir koridor üzerinden insani yardım ulaştırılması seçeneğini de görüşüklerini belirtti.

Sınırdaki bekleyen yüzlerce insani yardım tırının geçişine İsrail tarafından izin verilmesi konusunda çalıştıklarını söyleyen Biden, "Gazze'ye havadan yardım yapmak

kesinlikle yeterli değil. Söz konusu olan masum insanların ve çocukların hayatı." şeklinde konuştu.

İsrail ile Hamas arasında 6 haftaya varabilecek geçici bir ateşkes için de çok çabaladıklarını ifade eden Biden, bu dönemde rehinelere serbest bırakılabileceğini ve Gazze'ye yeteri kadar insani yardımın girebileceğini kaydetti.

ABD Başkanı Joe Biden, Univision'a verdiği mülakatta, İsrail lideri Binyamin Netanyahu'nun savaşı ele alış biçimine ilişkin soruya, "Yaptığı şeyin hata olduğunu düşünüyorum. Yaklaşımına katılmıyorum" yanıtını verdi.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Joe Biden, bugün yayınlanan bir röportajda İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun Gazze politikasının "hata" olduğunu belirterek Tel Aviv'i ateşkes ilan etmeye çağırdı.

Biden'in ifadeleri, İsrail'in Hamas'a karşı yürüttüğü savaşta öldürülen sivillerin sayısı ve Gazze'deki kötüleşen insani koşullar nedeniyle Netanyahu'ya karşı şimdiye kadar yaptığı en güçlü eleştirilerden biri olarak değerlendirildi.

İspanyolca yayın yapan Amerikan kanalı Univision'a konuşan Biden, İsrail liderinin savaşı ele alış biçimine ilişkin soruya, "Yaptığı şeyin hata olduğunu düşünüyorum. Yaklaşımına katılmıyorum" diye cevap verdi.

Biden, İsrail'in Gazze'de 1 Nisan'da düzenlediği ve World Central Kitchen isimli sivil toplum kuruluşunun yedi yardım görevlisinin ölümüne neden olan insansız hava aracı saldırısının çok "irkin" olduğu yönündeki yorumunu yineledi.

Netanyahu'nun ulusal çıkarlar yerine kendi siyasi bekasına öncelik verip vermediği sorusuna yanıt veren Biden, "İsraililere ağırıda bulunuyorum; ateşkes ilan etsinler ve önümüzdeki altı, sekiz hafta boyunca tüm gıda ve ilaçlara tam erişim izni versinler." dedi.

ABD Başkanı'nın çağırısı, "ateşkes ve rehinelere serbest bırakılması anlaşmasını kabul etme yükünün Hamas'a ait olduğu" yönündeki daha önceki yaklaşımında değişiklik olduğuna işaret ediyor.

Keza Joe Biden, Suudi Arabistan, Ürdün ve Mısır'la görüştüğünü ve bu ülkelerin "bu gıdayı Gazze'ye sokmaya hazır olduklarını" aktararak, açlığın ve kıtlığın pençesindeki kente daha fazla yardım girmesine izin vermesi için İsrail zerindeki baskıyı da arttırdı.

"Bu insanların tıbbi malzeme ve gıda ihtiyaçlarını karşılamamak için hiçbir mazeret olamaz. Bu şimdi yapılmalı." dedi.

İsrail'in 7 Ekim'den bu yana Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılarda en az 14 bin 500'ü çocuk, 9 bin 560'ı kadın olmak üzere 33 bin 560 Filistinli öldürüldü, 75 bin 933 kişi yaralandı.

"Gazze rotanı değiştir"

Biden, 7 Ekim'den bu yana İsrail'e güçlü bir destek verirken, Gazze'deki insani kayıplar konusunda artan orandaki endişelerini dile getiriyor.

Geçen hafta Biden ile Netanyahu, gergin telefon görüşmesi gerçekleştirmişti.

ABD Başkanı, İsrail'in Gazze politikalarını değiştirmemesi halinde Washington'ın kendi politikasını değiştirmek zorunda kalacağı uyarısında bulunmuştu.

Perşembe günkü görüşmede Biden, İsrail'in derhal daha fazla yardım sağlaması ve sivilleri koruması gerektiğini belirtmiş, Netanyahu'yu Hamas'la hızlı bir ateşkese varmak için de müzakerecilerini yetkilendirmeye (güçlendirmeye) çağırmişti.

İsrail bu çağrıya aynı gün yeni kapıları açmayı kabul ederek karşılık verirken, hafta sonunda da Gazze'nin güneyindeki Han Yunus kentinden askerlerini çektiğini duyurdu.

Ancak Netanyahu, Washington'ın şiddetle karşı çıktığı Mısır sınırındaki Refah'a yönelik büyük saldırı için tarih belirlemekte ısrar ettiği için taraflar arasındaki ilişkiler gerginliğini koruyor.

Kasım ayında gerçekleşecek ABD başkanlık seçimleri yaklaşırken, Biden, Müslümanlar ve genç seçmenlerden Gazze politikasına karşı giderek artan bir muhalefetle karşı karşıya. Bir önceki seçimlerde kendisine destek veren kesimler, İsrail-Filistin konusunda rotasını değiştirmesi çağrısında bulunuyor.

8. GERİLEN İRAN İSRAİL İLİŞKİLERİ VE OLASI SAVAŞ YAPILANMASI

Suriye devlet medyası, İsrail'in düzenlediği hava saldırısında İran'ın Şam'daki büyükelçiliğinin konsolosluk bölümünün yerle bir olduğunu duyurdu.

İsrail'in Suriye'nin başkenti Şam'da İran'ın konsolosluk binasını vurması sonucu en az 8 kişi hayatını kaybetti.

Ölenler arasında İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'nde üst düzey komutan olan Tuğgeneral Muhammed Rıza Zahedi'nin de bulunduğu duyuruldu.

İran devlet televizyonu, konsolosluga yapılan saldırının "Zahedi'yi hedef alan bir suikast girişimi" olduğunu kaydetti.

Zahedi'nin Kasım Süleymani'nin Ocak 2020'de bir ABD hava saldırısında hedef alınmasından bu yana öldürülen en üst düzey İran Devrim Muhafızları komutanı olduğu belirtildi.

Suriye'nin resmi haber ajansı SANA, "İsrail saldırısı Şam'ın Mazzeh mahallesindeki İran konsolosluk binasını hedef aldı" dedi.

Suriye Savunma Bakanlığı İsrail saldırısında çok sayıda "ölü ve yaralı" olduğunu açıklarken, Suriye Dışişleri Bakanı Faysal Mekdad da bölgeyi ziyaret ettikten sonra saldırıyı kınadı.

Mekdad, "Şam'daki İran konsolosluk binasını hedef alan ve çok sayıda masum insanın ölümüne yol açan bu menfur terör saldırısını şiddetle kınıyoruz" dedi.

Bu saldırı, Devlet Başkanı Beşar Esad'ın İran ve müttefikleri tarafından geniş ölçüde desteklendiği Suriye'yi sekiz gün içinde vuran beşinci saldırı oldu.

İran'ın Nour haber ajansı "İran İslam Cumhuriyeti'nin Şam Büyükelçisi Hüseyin Akbari ve ailesi İsrail saldırısında zarar görmedi" dedi.

İsrail'in Gazze'de savaştığı Hamas ve Lübnan'da hedeflerini vurguğu Hizbullah'ın İran tarafından desteklendiği biliniyor.

İran, İsrail'in Şam'daki konsolosluk binasına yönelik saldırısına misillemede bulunacağını bildirdi.

İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, İsrail'in Suriye'nin başkenti Şam'daki İran konsolosluk binasına yönelik hava saldırısına misilleme yapacaklarını söyledi.

Reisi, "Direniş cephesinin iradesini yok etmeyi başaramayan Siyonist rejim (İsrail), kendini kurtarmak için kör suikastları yeniden gündemine aldı. Hedeflerine asla ulaşamayacağını ve bu korkakça suçun cevapsız kalmayacağını bilmelidir" açıklamasında bulundu.

Devrim Muhafızları Ordusu, İran'ın Şam Büyükelçiliği yerleşkesi içerisindeki konsolosluk binasına İsrail tarafından düzenlenen füze saldırısında Tuğgeneral Muhammed Rıza Zahidi ile Tuğgeneral Muhammed Hadi Hac Rahimi dahil 7 yetkilinin hayatını kaybettiğini duyurmuştu.

Öldürülen generaller, Devrim Muhafızları Ordusu'nun yurt dışı operasyonlar birimi olan Kudüs Gücü personeliydi.

İsrail, uzun süredir İran'ın Suriye'deki askeri tesislerini ya da desteklediği silahlı grupların tesislerini hedef alıyordu.

Ancak pazartesi günkü saldırıda ilk kez bir diplomatik misyon, büyükelçilik yerleşkesi hedef alındı.

Tel Aviv, Şam'daki İran'ın konsolosluk binasına düzenlenen saldırıyı resmi olarak üstlenmedi.

İsrail, Hamas'a karşı yürüttüğü savaşa paralel olarak İran'a ve destekli gruplara yönelik saldırılarını artırdı.

Amerikalı üst düzey bir yetkili, konsolosluk saldırısına misilleme olarak İran'ın bölgedeki İsrail ya da Amerikan üslerini hedef alması olasılığına karşı ABD'nin hazırlık yaptığını belirtti.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) İran'ın, İsrail'in Şam'daki konsolosluk binasına yönelik saldırısına misillemede bulunacağını bildirmesinin ardından teyakkuza geçti.

Reuters'ın Amerikalı üst düzey bir yetkiliye dayandırdığı haberinde, konsolosluk saldırısına misilleme olarak İran'ın bölgedeki İsrail ya da Amerikan üslerini hedef alabileceği olası bir saldırıya karşı ABD'nin hazırlık yaptığı belirtildi.

Amerikalı CNN haber kanalının gelecek hafta içinde bir saldırı olabileceği yönündeki haberini de doğrulayan yetkili, "Kesinlikle yüksek bir teyakkuz halindeyiz" dedi.

Şam'daki İran'ın konsolosluk binasını İsrail'in vurması sonucu en az 8 kişi hayatını kaybetmiş, ölenler arasında İran Devrim Muhafızları Kudüs Gücü'nde üst düzey komutan olan Tuğgeneral Muhammed Rıza Zahedi'nin de bulunduğu duyurulmuştu.

İran'ın misilleme açıklamasının ardından ABD Başkanı Joe Biden da perşembe günü İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ile telefonda görüşerek İran'dan gelen tehdidi ele almıştı.

Zahedi'nin Kasım Süleymani'nin Ocak 2020'de bir ABD hava saldırısında hedef alınmasından bu yana öldürülen en üst düzey İran Devrim Muhafızları komutanı olduğu belirtiliyor.

Saldırıdan sonra açıklamada bulunan İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, "Direniş cephesinin iradesini yok etmeyi başaramayan Siyonist rejim (İsrail), kendini kurtarmak için kör suikastları yeniden gündemine aldı. Hedeflerine asla ulaşamayacağını ve bu korkakça suçun cevapsız kalmayacağını bilmelidir" **demişti.**

Abdullahiyan açılıştta ABD'yi, İsrail'in düzenlediği düşünölen saldırıyı onaylamakla suçladı.

İran Dışışleri Bakanı Hüseyin Amir Abdullahiyan, geçtiğimiz hafta düzenlenen saldırı sonrası tahrip olan Şam Konsolosluğunun yenisini Suriyeli mevkidaşı Faysal Mekdad ile açtı.

Abdullahiyan açılıştta ABD'yi, İsrail'in düzenlediği düşünölen saldırıyı onaylamakla suçladı.

Tahran, aralarında iki generalin de bulunduğu yedi Devrim Muhafızları Ordusu üyesinin ölümüne yol açan hava saldırısının intikamını alma sözü verdi.

Hamaney, Ramazan ayının sona ermesi münasebetiyle yaptığı konuşmada "Şeytani rejim bir hata yaptı ve cezalandırılmalı, cezalandırılacak da." dedi.

İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, Suriye'deki İran Büyökelçiliği'ne saldıran İsrail'in "cezalandırılması gerektiğini ve cezalandırılacağını" söyledi.

Hamaney, Ramazan ayının sona ermesi münasebetiyle yaptığı konuşmada "Şeytani rejim bir hata yaptı ve cezalandırılmalı, cezalandırılacak da." dedi.

İsrail savaş uçakları 1 Nisan'da İran'ın Şam Büyökelçiliği yerleşkesi içerisindeki konsolosluk binasını bombalamış, Devrim Muhafızları Ordusu, Tuğgeneral Muhammed Rıza Zahidi ile Tuğgeneral Muhammed Hadi Hac Rahimi dahil 7 yetkilinin hayatını kaybettiğini duyurmuştu.

Zahedi'nin Kasım Süleymani'nin Ocak 2020'de bir ABD hava saldırısında hedef alınmasından bu yana öldürülen en üst düzey İran Devrim Muhafızları komutanı olduğu belirtildi.

Saldırı sonrası açıklamada bulunan İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi, İsrail'in saldırısına misilleme yapacaklarını söyledi.

Reisi, "Direniş cephesinin iradesini yok etmeyi başaramayan Siyonist rejim (İsrail), kendini kurtarmak için kör suikastları yeniden gündemine aldı. Hedeflerine asla ulaşamayacağını ve bu korkakça suçun cevapsız kalmayacağını bilmelidir" **açıklamasında bulundu.**

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) İran'ın saldırıya misillemede bulunacağını bildirmesinin ardından **teyakkuza geçmişti.**

Reuters'ın Amerikalı üst düzey bir yetkiliye dayandırdığı haberinde, konsolosluk saldırısına misilleme olarak İran'ın bölgedeki İsrail ya da Amerikan üslerini hedef alabileceği olası bir saldırıya karşı ABD'nin hazırlık yaptığı belirtildi.

İran ve İsrail, Suriye saldırısı sonrası karşılıklı tehditlerini sürdürürken Almanya ve Rusya, Orta Doğu'daki tüm ülkeleri itidalli davranmaya davet etti.

İran ile İsrail arasında gerilim tırmanırken Rusya ve Almanya dışişleri bakanları Orta Doğu'da itidal çağrısı yaptı.

İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney çarşamba günü, Suriye'deki konsolosluga yapılan ve üst düzey bir generalinin ölümüyle sonuçlanan saldırı nedeniyle İsrail'e misilleme yapma sözünü yineledi.

İsrail Dışişleri Bakanı ise aynı gün yaptığı açıklamada, İsrail'e karşı bir saldırı başlatılması halinde ülkesinin İran'ı doğrudan vuracağını söyledi.

İki ülkenin karşılıklı tehditleri Gazze'deki savaş nedeniyle zaten gergin olan bölgede gerilimi tırmandırdı.

Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock perşembe günü İranlı mevkidaşı Hüseyin Emirabdullahiyan'ı arayarak gerilimin daha da tırmanmasını önlemek için "azami itidal" çağrısında bulundu.

Alman havayolu şirketi Lufthansa ise gerilim nedeniyle İran'ın başkentine uçuşlarını askıya aldı.

Rusya'dan Orta Doğu'ya seyahat uyarısı

Rusya Dışişleri Bakanlığı vatandaşlarına Orta Doğu'ya, özellikle de İsrail, Lübnan ve Filistin'e seyahat etmemeleri uyarısı yaparken Kremlin sözcüsü Dmitry Peskov düzenlediği basın toplantısında herkesi "itidalli davranmaya" çağırdı.

Peskov, "Şu anda herkesin itidalli davranması, istikrar ve öngörülebilirlikten yoksun bölgedeki durumun tamamen istikrarsızlaştırılmaması için çok önemli." ifadelerini kullandı.

İsrail, İran Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaney'in İsrail'in karşılığında "cezalandırılması gerektiğini ve cezalandırılacağını" söylediği 1 Nisan saldırısının sorumluluğunu üstlenmedi.

Öte yandan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, İsrail'in Gazze'deki savaşını sürdürdüğünü ancak başka bölgelerde de güvenlik hazırlıkları yaptığını söyledi. Netanyahu, "Kim bize zarar verirse, biz de onlara zarar veririz." şeklinde konuştu.

Fransa Dışişleri Bakanlığı, Fransız devlet memurlarının İran, Lübnan, İsrail ve Filistin topraklarında herhangi bir görev icra etmelerini yasaklandı.

Fransa Dışişleri Bakanlığı, İran'ın İsrail'e yönelik 'misilleme' saldırısı ihtimaline karşı Fransız vatandaşlarına İran, Lübnan, İsrail ve Filistin topraklarına seyahat etmemeleri tavsiyesinde bulundu.

Dışişleri Bakanı Stephane Sejourne, Orta Doğu'daki duruma ilişkin gerçekleştirilen bir kriz toplantısında, İran'daki Fransız diplomatların aile üyelerinin tahliye edilmesi talimatını verdi.

Bakanlığın sosyal medya platformu X hesabı üzerinden yapılan paylaşımında da, Fransız devlet memurlarının İran, Lübnan, İsrail ve Filistin topraklarında herhangi bir görev icra etmelerinin yasaklandığı belirtildi.

Tahran, Şam'da bulunan konsolosluğuna düzenlenen saldırı nedeniyle İsrail'e misillemede bulunacağını duyurmuştu.

Almanya ve İngiltere, Tahran'a itidal çağrısında bulunurken ABD, bölge ülkeleri ile iletişime geçerek İran'ı sağduyulu davranmaya davet etmelerini istedi.

Tel Aviv, Tahran'ın İsrail'i vurması ihtimaline karşın "tüm güvenlik ihtiyaçlarını karşılamaya" hazırlandığını bildirdi.

Olası misilleme nedeniyle Orta Doğu'da gergin saatler yaşanıyor.

Reuters'a konuşan İranlı kaynaklar ise Tahran'ın Washington'a, sonuçları ağır olacak ciddi bir tırmanıştan kaçınacak şekilde İsrail'e karşılık vereceğini ve bunu yaparken aceleci davranmayacağı mesajını verdiğini aktardı.

ABD, İsrail ile İran arasında gerilimin tırmanmasının ardından Orta Doğu'ya takviye güç gönderdi.

ABD'nin İran'dan İsrail'e 'birkaç gün içerisinde' gelebilecek doğrudan bir saldırıyı engellemek amacıyla İsrail'i ve bölgedeki Amerikan güçlerini korumak üzere savaş gemilerini harekete geçirdiği bildirildi.

Amerikan medyasının ABD Savunma Bakanlığı yetkililerine dayandırdığı haberlerde, Washington'un bölgedeki kuvvetlerinin korunma gücünü artırmak ve bölgesel caydırıcılığı desteklemek amacıyla Orta Doğu'ya takviye güç gönderdiği belirtildi.

ABD'li iki yetkili Politico haber sitesine yaptıkları açıklamada, İran'ın Washington'dan tepki almayacak ve bölgesel çatışmayı tetiklemekten kaçınacak ciddi bir misillemeye göre strateji oluşturduğunu bildirdi.

Kimliklerinin gizli kalmasını isteyen yetkililer, "İran, gelecek günlerde İsrail'e normalden daha büyük bir hava saldırısı yapmayı planlıyor, füze ve insansız hava aracı saldırılarının karışımından olacak şekilde." ifadelerini kullandı.

Her iki yetkili de İran'ın İsrail'e ABD'den askeri bir karşılık uyandırmayacak saldırı düzenleyebileceği konusunda tam emin olmadıklarını belirtse de İran'ın bölgesel krizi tırmandırmaya niyeti olmadığını aktardı.

Bir yetkili, Washington'un İran'ın bu hafta sonuna kadar yakın bir zamanda İsrail'e saldırı düzenlemesini beklediklerini kaydetti.

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun olası bir İran saldırısına hazırlanmak üzere üst düzey yetkililerle bir araya geleceği bildirildi.

İsrail'de yerel medya, Başbakan Binyamin Netanyahu'nun Savunma Bakanı Yoav Gallant ve muhalefet lideri Benny Gantz'ın da aralarında bulunduğu savaş kabinesi üyeleriyle toplantı hazırlığında olduğunu aktardı.

İran'ın Suriye'deki konsoloslğuna yapılan ve üst düzey generallerinin ölümüyle sonuçlanan saldırıya karşılık verme ihtimali bölgede gerilimi tırmandırıyor.

Amerikan yayıncı kuruluş CBS'e konuşan Amerika Birleşik Devletleri'nden yetkililere göre, İran'ın İsrail'e yönelik büyük bir saldırı gerçekleştirmesi 'an meselesi'.

Habere göre ABD'li bir yetkili İran'ın 100'den fazla insansız hava aracı, düzinelerce seyir füzesi ve balistik füze kullanabileceği uyarısında bulundu.

İsrail ise herhangi bir "savunma ve saldırıya" hazırlıklı olduğunu öne sürüyor.

İran'ın 1 Nisan saldırısı sonrası intikam yemini etmesi ve geri adım atmaması, ABD, İngiltere, Hindistan ve Avustralya gibi ülkelerin İsrail'e seyahat uyarısı yayınlamasına neden oldu.

ABD Dışişleri Bakanlığı da İsrail'deki diplomatik personelin ve ailelerinin Tel Aviv, Kudüs ve Beerşeba şehirleri dışına seyahat etmelerini yasakladı.

Konseyde konuşulması beklenen alt başlıklar:

1-İsrail-Filistin Krizi

1'a- Bölge halkının güvenliği için BM'nin devreye girmesi gerekli midir?

2- Mezhep ve Mezhep Özgürlüğü

3- Ortadoğu ülkeleri nezdinde mülteci sorunu

4- Bölgesel olarak ilerleyen su sorunu

5- Bölgesel olarak ilerlemiş olan küreselleşen dünya perspektifi sonucu ortaya çıkan petrol krizi

7- Bölgede hakimiyet süren terör ve/veya örgütlerin özerklik mücadelesi ve sınır ötesi teşkilatlanma durumu

8- Bölgede hakimiyet süren terör ve/veya örgütlerin küresel bir sorun haline getirdiği ve/veya getirmeye çalıştığı hukuka aykırı eylem çalışmaları

6- Bölgede hakimiyet süren terör ve/veya örgütlerin silahlanması

7- Olası savaş tehlikesi taşıyan İran- İsrail gerilimi